

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 3.—; 4.50
za četrt leta 1.50; 2.25

Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov. v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Na naročbe brez priložene naročilne se uredništvo ne osira.

EDINOST

Oglasi in oznanila se računajo po 8 nov. vsakega v petiti; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo na vadnih vrsticah.

Poslana, javna zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema uredništvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinost je moč.“

Vabilo na naročbo.

Ob začetku drugega četrtletja vabimo svoje naročnike, da pravočasno ponovno svojo naročbo in da skušajo nam pridobiti novih naročnikov. Časi so resni, in napočila je doba, ko narod slovenski krvavo potrebuje neodvisnih glasil, zahtevajočih prava naša ne oziraje se ne na desno ne na levo. Nam je resna volja, pri katerih-si-bodi odnošajih brezobzirno zagovarjati narodni naš interes, a v tem boji trebamo duševne in gmotne podpore naroda. Kdor se torej strinja z našimi načeli, stopi hitro v naš krog.

Cena listu je:

za vse leto . gl. 6.—
za polu leta " 3.—
za četrt leta " 1.50

Uredništvo in upravništvo.

Radikalizem mej Jugoslovani.

Akordi, porajajoči se v vladnem „Pressbureau“ na Dunaju, odmevajo tudi po predalih ljubljenski „Triesterice“ naše. To je že stara, vsem znana stvar. Bog ne daj, da bi hoteli s tem česa očitati našemu oficijozu. Kakor človek ne more živeti od samega zraka in najgorenejši ljubimec ne more živeti od same ljubezni, tako mora imeti vsako časninarsko podjetje — ako so mu prereditelj sejan narodniki — jasli, iz katerih zoblje. Sicer bi moralo revše poginiti. Če prav pomislimo, moramo le čestitati gospódi pri omenjenem podjetju časninarskem, da so jo toli srečno pogodili, izbiraje si svoje — reditelje. Tu je vir, ki ne vsahne nikdar: ne škoduje mu ni toča ne moča.

Ker pa je tako, moramo vsakako — hočemo ali nočemo — poštovati izjave, koje je zdaj pa zdaj čitati na prvem mestu naše „Triesterice.“ V teh izjavah zagovarjajo se dosledno vsakočasni ukrepi in nazori vladnih krogov: to so nekaki

„Gelegenheitsgesänge“ v proslavo vladine modrosti. Ker pa se dandanes ne vlada po trdnih načelih, je povsem naravno, da so posamični ukrepi vlade mej sabo v strogem protislovju. Naravna posledica tej disonanci je ta, da tudi popevke „Triesterice“ niso mej sabo v soglasji: danes te malo pobožajo, jutri te zopet pokregajo na tisti znani očetovsko-strogi način, ki toli lepo pristojna vsakemu oficijozu. Le ljudje, ki imajo oficijozni slovar pri rokah, umejo karati tako medenosladko, a zajedno tudi groznoresno, da bi moral najtrmoglavjši politički grešnik v vsej ponižnosti ukloniti tilnik svoj ter obžalovati zmote svoje.

Tudi mi Jugoslovani smo deležni materinske skrbi in ljubezni naše „Triesterice“. V sobotni številki svoji opozorila nas je na veliko nevarnost in pogibelj, ki nam preti. Radikalizem je ona grozna pošast, ki nas utegne pogoltniti, ako se pravodobno ne zavemo nevarnosti.

Radikalizem jel se je širiti mej Jugoslovani — jadikuje skrbna Triesterica in obsoja seveda one, ki izzivljajo to grozno pošast.

Kranjski Slovenci so še nekoliko v časih, kajti tu radikalizem — kakor meni poluurađni list — še ni dosegel vidnih vsehov, na čemur gre zasluga poslancem Šukljeju, Klunu in grofu Hohenwarthu. Tem poslednjim gospodom privoščam „Triesterica“ najlepši „Fleisszettel.“ Za danes ne bi bilo na svojem mestu premotrivati vsroke, zakaj se „radikalizem“ ni razširil po Kranjskem, in pa, koliko zasluge je pripisovati na tem omenjenim voditeljem Slovencev? Zahtevati pa moramo najodločneje od vladnega monitêrja, da nam jasno in točno odgovori na nastopna uprašanja: Zakaj je ista „Triester Zeitung“, kadarkoli sta poslanca Klun in Šuklje po vsej pravici žigosala tržaške odnošaje in prečudno politiko vladino ob obalah Adrije — zakaj je, uprašamo, dosledno pritrjevala onim, ki so strastno napadali ta dva poslanca radi njihovih izjav o nezdravih odnošajih v mestu našem? Gosdoda Klun in Šuklje nista radikalca

— to zatrjuje slovesno „Triester Zeitung“ — torej tudi njuna kritika ni mogla biti pretirana in je bilo vsakako vse, kar sta zahtevala ta dva zmerna in neredikalna moža, osnovano in utemeljeno. Zakaj je pa dosledno zbijala šale iz omenjenih dveh poslancev, kadarkoli sta povzdignila glas svoj v ta namen, da označita krivice, ki se dogajajo slovenskemu življu po Primorskem, ki predstavlja zajedno — in ako mislimo na ta fakt, se nam vidijo krivice še gorostasnejše — večino prebivalstva v deželi? Kako to, da proslavlja danes zmernost in državniško modrost gospodov poslancev Kluna in Šukljeja, dočim je do sedaj — in bode najbrže tudi v bodoče — dosledno obsojala vsako tudi najskromnejšo besedico istih dveh poslancev, izgovorjeno na korist slovenskega življa po Primorskem? Dokler obračata ta dva poslanca ost zgovornosti svoje proti „radikalcem“, dotlej sta moža uzor pravih politikov, kakor hitro pa se zavesta, da treba misliti vsaj nekoliko tudi na koristi naroda, ki ju je poslal na odlično mesto, da tam zagovarjata njega koristi, tedaj sta pa smešna prenapeteža: tedaj prenehata biti kar nakrat „zmerna“ politika in se označujeta pred svetom kot prenapeta sanjača in obrekovalca. Zlasti g. kanoniku Klunu se je to pripetilo že večkrat. Danes sta gospoda Klun in Šuklje politika, na kojih ni najti madeža; a stavimo svojo glavo, da ju ožigosa ista „Tr. Ztg.“ pri prvi priliki kot zagovornika neosnovanih „pretenzij“ drznih in nikdar sitih Slovencev, kakor hitro ukreneta kaj, kar bi utegnilo pripomoči, da svet izve resnico o naših odnošajih. Taka je naša poluurađna tetka: mi si je niti ne moremo misliti drugače, nego s poznano dvojno mero v roki.

Kranjska je torej še nekoliko v časih — ali Istra, Istra! Tu se širi radikalizem, da je groza; in poslanci te dežele preselili so z vsi prtijago svojo v ekstremno nacionalni tabor! Nevarnost je velika, da se ljudstvo povsem okuži po „ekstremno nacionalnih“ in panslavistiških idejah. Perspektiva v bodočnost

je grozna — kdor ne verjame tega, naj čita le „Triesterico“ našo. Kdor pa ne priseza na to, kar trdi naša tetka in nje reditelji, je — naj se zviija, kakor hoče — panslavist. Na križ torej žnijim!

Ne prihaja nam na misel, da bi reagirali zaresno na podtikanja panslavizma — kdo bi neki mlatil prazno slamo! „Panslavizem“ je tako potreben vsem nasprotnikom narodnosti naše, kakor ribi voda: brez panslavizma niti ne bi mogel izhajati pošten beschwichtigungshofrath. Kako neki pobijati skromne zahteve Slovencev, ako ne priskoči na pomoč denunciacija o panslavizmu!

Ali podtikanje radikalizma rodoljubom po Istri, to pa znači drznost, katerej ne najdete para: drznost pa zato, ker je gola laž! Kako si tolmačijo vendar gospóda radikalizem? V deželi, kjer se mora večina boriti za najprimitivnejša prava državljanska; v deželi, kjer semora večina prebivalstva boriti za osnovno šolo; v deželi, kjer se kratijo tej večini v zakonih zajamčena prava narodnega jezika v šoli in uradu; v deželi, kjer oblastna manjšina neisprosnogospoduje večini — v tej deželi podtikati isti nesrečni in tlačni večini radikalizem, to je početje, ki se ne da kvalifikovati. Gospoda imajo res čudne pojme o radikalizmu. Po takem je res težko — nemogoče — izogibati se očitaju radikalizma. Slovansko prebivalstvo Istre se poteza za to, da bi se mu dovolile vsaj mrvice onega, kar v polni meri uživajo drugi; to prebivalstvo nima druge želje, nego da se tudi zanje uveljavijo temeljni zakoni: če je to radikalizem, potem seveda prebivalstvu Istre ne kaže družega, nego da vstraja v tem grehu, bodi to komu ljubo, ali pa ne. Radikalizma — kakor ga namreč razumevajo rassodni in pravični ljudje — izvestno ni mej nami; če pa gospóda še v tem vidijo radikalizem, ako zahtevamo, da se nam da to, kar neizogibno trebamo za svojo narodno ekzistencijo; ako vidijo radikalizem v stremljenju našem po izvršenju ustavnih določil: no, pa vzemimo v božjem

PODLISTEK.

Kako se je ženil!?

Pripoveduje Levin.

(Dalje.)

Danes sedi Reza pri mizi in plete; pa — čudno! — terana ni danes nič na mizi, čeravno bi ga ubogi Mevža kaj rad vlekel.

Govoril je o letini, o hudem vremenu, o kačah — kako je on danes dve vidil, ki sta se topli, ter se prekrizali, — o strahovih: kako je pred mesecem ropotalo po vratih skednja, kder on leži.

„Veš kaj, preljuba Rezika, jaz bi ti rad nekaj na uho povedal, česar bodeš gotovo vesela“ — izgovori vse na enkrat, potegnivši prav močno iz smodke ter puhnivši velik oblak dima v zrak.

Do tedaj je govoril o tem in onem ter se ni drznil izgovoriti, kar mu je največ težilo dušo. Sedaj se osrdi, ono drhtajoče trepetanje v notrajnosti, koje je do tedaj občutil, spremenilo se je v upanje

in stopivši k njej reče jej na uho tihoma naslednje prelepe besedice:

„Srce mi hoče počiti, ljuba Rezika, tako gorke te ljubim; vzemiva se!“

„Ho, ho, ho“ — zasmeji se Reza — si-li na téme padel? Norec!“

Paff!! — — — — —

Dragi bralec je morda vidil kedaj razumnega psa, kako dene rep med noge, gobec povesi ter gre, ako ga gospodar srpo pogleda ali celo vanj zakriči.

Tako nekako storil je tudi naš Mevža; v srce ga je zadelo Rezikino krohotanje; glavo je povetil, vstal raz stol ter stisnivši krčevito med zobe ubogo vržinko, ki mu je v ustih tlela, odšel je skozi vrata na prag ter od tam počasi kobacal po ozki stezi proti skednju, kder sta z Jožkom imela svoje gnjezdo.

Kakor oparjena mačka šepal je ubogi Miha po ozkej stezi v svoji butici žvekaje, kako bi se nad Rezino ošabnostjo znesel.

„Ti ošabnica, ti, ki misliš, da bodo res vsi za tabo letali, ako imaš par krajcarjev dote; jaz ti pokažem, kako se fanta sprejme, ko stopi v hišo in še takšnega

kakor sem jaz! Kdo ima več denarjev od mene, ki imam v kasi petsto lepih goldinarčkov? Kdo ve bolj od mene ravnati živino, obdelovati polje, čistiti travnike? Kdo bolj od mene bi ljubil otroke, ako bi mi jih Bog dal?! Vsaj me ima vsakdo rad, celo zadnjikrat, ko sem bil v Trstu ter sem šel pit pivo, stregla mi je deklica mnogo lepši — ali ne, tako lepa, kakor ti in vendar se nisem vanjo zaljubil, kakor se ne morem v nobeno drugo, razven tebe; — ti mi pa take ošabno odvrneš, ako te resno prašam, je-li hočeš biti moja žena! — Za tabo sem vedno hodil misleč, da me ti gotovo ljubiš, zdaj pa vidim, da sem se prevaril — nič, nečem te! tudi ako me prideš prosit ter padeš pred menoj na kolena! — K vragu vse babe; vse so enake, vse hudobne ter družega ne iščejo, nego uboge možke za nos voditi. Nikoli več ne pogledam nobene, ker dobro vem, kake so!“ — Tako mrmral in šepal je med aeboj poluglasno in čestokrat zaletel se mu je glas iz grla in govoril je glasno, kakor bi se s kom pomenkoval — ne da bi se bil sam tega zavedel.

„Mevža ti mevžasta!“ oglašil se kar na enkrat nekdo za njim. Bil je pajdaš Jože. — „Kako zaljubljen si bil pred časom in kako modruješ sedaj; vendar spoznavaj, kaj so ženske. Slišal sem ves tvoj pogovor, ki si ga imel sam seboj ter is njega pozvedam, da te je vendar le opekla kopriiva. Neža gotovo ni maslo za te; nasolila ti jih je koj, ko si jo podrezal s tvojo nerodnostjo; ne — da? Ha, ha, tumpec zaljubljeni!“

„Molči! da bi te spak . . . kaj tebi to mari; ako se mi danes pri njej ni posrečilo, pa grem drugam — tebe ne prašam, kam.“

„Ej, in saj si modroval pred trenutkom, da nobene več ne pogledaš, če bi te na kolenih prosila! Nore si in ostanee; kaj hočejo dekleta s takim teslom početi, kakoršen si ti s svojo šepavo nogo? Vendar pa, ako bi bil moje svete poslušal ter se po njih ravnal, ne odvrnila bi te.“

„Saj sam nič ne veš; kako bi mi ti hotel svetovati!“

(Dalje prih.)

imegu na svoja pleča odij radikalizma! Kajti narodna ekzistencija naša nam je in nam mora biti vendar bolj pri sreči, nego prijateljstvo kogarsibodi; naposled je tudi nam sveta dolžnost skrbeti za se: če ne drugače, pa na račun radikalizma.

Deželni zbor isterski.

(VIII. seja, aprila 1892.)

Dr. Vergottini čita zapisnik, kateri se odobri.

Predsednik omenja včerajšnjih dogodkov in si prizadeva, opravičiti posl. Wassermanna.

Posl. Seršić čita interpelacijo na vlado glede zahteve deželnega odbora, da mu morajo cestni odbori dopisovati v ital. jeziku. — Interpelacijo izroči predsednik vladnemu komisarju.

Posl. Seršić čita potem enako interpelacijo na deželni odbor. Predsednik izjavlja, da cestni odbori niso avtonomni. Ne reče pa nič, kaj se bo zgodilo z interpelacijo.

Preide se na dnevni red.

Dr. Costantini predlaga resolucijo, da bi se razdelila šolska zaklada v 2 dela: enega za Italijane, drugega za Slovane.

Dr. Volarić opozarja na nepravilnost, da se obravnavajo taki predlogi kar nenadoma. Poslanci morali bi jih dobiti 24 ur prej v roke. Predsedništvo ne bi smelo tega dopuščati.

Italijani prihajajo s tem predlogom zdaj, ko so prav dobro oskrbljeni, a mi slabo, zdaj, ko se je že toliko potrosilo in smo vsi doprinašali, zdaj, ko imajo Italijani neprimerno več razredov, nego mi; zdaj je tak predlog neumestno, ker smo mi z našim denarjem pripomogli za italijanske šole. — Pozivlje se na grofa Coroninija izjavo o priliki, ko se je trdilo, da nekatere dežele razumno preveč doprinašajo k državnim potrebščinam. Ako je notranja zveza, doprinašati morajo vsi udje. Dobro, naj se razdeli dežela, ali v vseh obzirih in pravično. Razmere so pri nas, kakor v Dalmaciji, kjer so se Latini povlekli v mesta. Ako gremo par korakov iz Poreča, čujemo naš govor. Mesteca na obali so sploh otočiči, ki so se pozneje pridružili. Ako je Italijanom zdaj tesno, naj se zopet odločijo. — Kako je s zemljiško odvezo? Otoci in Volovski okraj nimajo dolga, a morajo doprinašati v to svrhu. Vrnite nam prej, kar smo plačali, da ne ostanemo s praznimi rokami, nego da bomo imeli kapital za troške. To treba izvesti povsod in v vsem. Dati nam morate primeren del deželne zaklade, dati eksekutivo, potem se ločimo popoln. Živeli bomo eden poleg drugega v miru. — Da pa nas hočete pustiti bore in gole, potem, ko ste se vi dobro oblekli, to ni človeško.

Posl. Mandić slaže se s predgovornikom. Dr. Costantini povdarjal je, da sumničimo in napadamo Italijane, da jim pravimo „vampiri“, „sanguisuge“ itd. A to gre na posameznike in dr. Costantini ne more zanikati, da v vrstah Italijanov ni tacihi ljudij. Vselej se jih je imenovalo. Naj bi se opravičili.

Vi hočete da Hrvati in Slovenci skrbijo za svoje, a Italijani za svoje šole. V tem obziru odgovarjal vam je lepo moj drug, da hočete zdaj, ko ste se lepo oblekli za sivo, naj bi mi ostali goli in bosji v mrazu. To vašo željo zadela bo ista osoda, kakor razne vaše zakone, katere sklepate za to, da se nepotrjeni vračajo z Dunaja. V tem obziru delajte, kar hočete, mlatite prazno slamo, kakor Nemci na Češkem; dosogli vendar ne bodeste nič. Mi, se ve, glasovali bomo proti.

Večina glasuje potem za resolucijo.

Dež. odbornik dr. Cleva predlaga in zagovarja potem svojo resolucijo, da se pregledajo in popravijo hrvatske čitanke,

ker je v njih mnogo spisov iz hrvatske zgodovine. Kvasi o vsem mogočem, kar ne spada k predmetu.

Dež. glavarja namestnik dr. Dukić zahteva, naj ga predsednik pozove k predmetu. Galerija: cito.

Dr. Volarić prosi za besedo.

Na galeriji ugovarjanje.

Predsednik jo opominja.

Posl. Mandić: Kakoršne ste vzgajili, take imate!

Dr. Volarić zopet poudarja, da bi treba tako resolucijo poslancem dati v roke vsaj 24 ur prej. Kjer je več naroda, tam treba več šol. Ako primerjamo s številom naroda, vidimo, da imamo mi premalo šol. Reklo se je, da v šolah ni napredka, ker otroci ne razumejo hrvatskega jezika. A to je ravno narobe res, ne samo v mestih, nego tudi po deželi, kjer se v 2. letu počenja z italijanščino in potem vedno več. Dalje je rekel dr. Cleva, da je manji uspeh, odkar se je privlekla politika v šolo. Pogleda naj, na katere strani je več politike. Italijani se sploh mešajo v naše zadeve, posebno pri volitvah. Naj ostanejo raje v mestih. Predlagatelj omenjal je tudi naših prednikov v tem zboru, s katerimi da so Italijani tako lepo izhajali. Ni mnogo let, odkar so sedanji poslanci govorili tudi italijansko — pokazite, koliko ste se ozirali na njihove želje in predloge. Pa tudi bivše poslance lahko vprašate, kako mislijo. Ste se kedaj na nje ozirali. Ko je predlagal eden izmed njih, kakor sem včeraj omenjal, naj se izda zemljevid Istre z ital. in hrv. imeni, zavrgli ste ga. In dotičnega ste, da si je delal — kakor trdite — na vaše zadovoljstvo, v zahvalo tako lepo spremili iz Poreča!

Ob pričetku zбора, l. 1861., zahtevali so oni poslanci, da morajo takratni 3 uradniki znati dež. jezike. Koliko je zdaj uradnikov, a koliko jih razume deželne jezike? Že posl. Ravnikar je zahteval, da se mu pripozna pravica govoriti v našem jeziku. Naši poslanci so mnogo potrpežljivi od l. 1861. do 1883., a vendar ni prišlo do sporazumljenja. Navadno trdijo oni, ki dobro razume jezik, da ga ne razumejo. Naj govori dr. Cleva hrvatski, kar dobro zna, odgovarjali mu bomo mi italijanski. Vse one opazke pa, da hrvatski jezik ni opravičen, so neopravdane.

Glede čitank ne odgovarja, ker mu niso znane. Vsakako je pa gotovo, da so bile italijanske čitanke že konfiskovane. Ako je v naših nekaj o hrvatski zgodovini, je prav. Vsaj se nabajajo v deželi stari spomeniki n. p. v Baški najstarejši kralja Zvonimira. Čitajte zgodovino . . . (na galeriji cvili trpinčen pes), . . . mi se ne bojimo zgodovine. Ona vam priča, da so bili Hrvatje že pričetka 7. stoletja tu. Glasovali bomo proti resoluciji.

Potem govori posl. Babuder in med drugim spomne vladnega komisarja, da je njegova dolžnost braniti vlado. — Ta ugovarja.

Posl. dr. Štanger: Dr. Cleva je govoril, da sploh nekaj reče. Da pobijam v kratkem njegove trditve, poslužim se tega, kar mi je pri rokah. (Čita iz poročila.) Ne vem torej, kje je našel knjige, o katerih deželni odbor v svojem poročilu trdi, da jih ni!

(Vrata na galeriji se vedno odpirajo in zapirajo. Predsednik kriči.) Govornik nadaljuje: Dr. Cleva trdi, da nismo Hrvati. Kaj pa naj bi bili, ako govorimo hrvatski? Da ne pripadamo kraljevini, znano nam je ravno tako, kakor da Italijani ne pripadate Italiji, da-si govorite italijanski.

Prvi svoj govor v tem zboru imel sem italijanski, meneč, da kaj dosežem. A prepričal sem se precej o nasprotnem. Zakaj bi torej govoril italijanski, ako se naši predlogi vendar prezirajo in zavrnejo. Mi smo tako prisiljeni odločno pokazati, da smo tu in da se služimo našega prava. Naj se zna, da Istra ni italijanska, nego večinom hrvatska.

Dr. Dukić izraža svoje začudenje, da dr. Cleva v svojem svojstvu kot deželni odbornik prinaša v zbor predloge, ki žalijo Hrvate in Slovence, da-si bi moral dež. odbor braniti nas. Predlagatelj čital je neke tekste, o katerih dvomim, da obstoje. Ako obstoje, ni vitežko, staviti tako zahtevo na vlado.

Posl. Mandić ustane. — Tulenje na galeriji.

Predsednik zagrozi se poslušalcem, da bode dal sprazniti galerijo.

Posl. Jenko: Bodemo videli!

Posl. Mandić izraža, v soglasju z dr. Dukićem, svoje začudenje, da je deželni odbornik napadal Hrvate in Slovence na tak način in s takim tonom. On bi moral biti mož, trezen, hladen in ne govoriti za občinstvo, ki je tu za mano. (Pokaže na galerijo). On nas je hotel osmešiti. Prav je, da se goji v čitankah patriotizem. Smo li mi krivi, da kaj takega ni najti v vaših čitankah?

Večina potem sprejme resolucijo.

Dr. Costantini poroča v imenu politično-ekonomnega odbora in predlaga, naj se posl. Mandić izroči deželnemu sodišču v Trstu.

Dr. Štanger neče zagovarjati Mandića ali predstavljati ga kot nekrivega. Nego hoče samo povdarjati, kako slabo se tolmači imuniteta s trditvijo, da bi se morala spoštovati samo pri političnih uprašanjih. Tega ne trdi noben avtor. Neumestno je, zboru odvzeti delavno moč, in to v sved strankarske denunciacije. Odbor bi moral take zadeve natanjko pretresati in pretresovati, kajti tako poročilo, kakor denašnje, je brez zmisla. Tako bi se moglo prigoditi tudi uredniku posl. dru. Tamaru, da ga kdo toži, ker ga hoče šikanirati. Preiskovati bi torej treba, kdo toži, zakaj toži itd., potem predlagati. Ravno o učitelju Grosmanu pisana je resnica, kakor že mnogokrat. Kolikor je že tožil, a vselej umaknil tožbo. Onega, ki je poslano podpisal, naj bi tožil. „Giovine Pensiero“ prinesel je članek proti županu Lovranskemu. Njegov sin odgovarjal je v poslanem v „Naši Slogi“ in branil očeta. Podpisal je poslano in tudi izjavil, da prevzame vso odgovornost. Uredništvo je ob enem pristavilo opazko, da prevzema samo toliko odgovornosti, kolikor mu je nalaga zakon. Zato torej naj se sodišču izroči urednik posl. Mandić? — Sicer pa, ker že tako predlagate, glasovali bomo z vami, da se nam ne bi kaj krivega podtikalo.

Predlog sprejet enoglasno.

Dr. Costantini nasvetuje potem v imenu istega odbora, da se izroči Buzetakemu okr. sodišču posl. Flego.

Dr. Dukić: Ko je došlo uprašanje okr. sodišča, izročilo se je ta zadeva politično-ekonomičnemu odboru. Da bi se bil volil imunitetni odbor, ne bi bil prišel tak nezmysel pred zbor. Tu gre za čast zboru! Ne želim, da se sklene nekaj, po čemer bi bilo sklepati, da ni pravnikov v zboru.

Odbor ni niti razumel, kaj zahteva sodišče. (Čita dopis sodišča. Na galeriji velik nemir. Dr. Dukić zahteva energično, naj predsednik vzdržuje red.) Sodišče torej ne zahteva, da se posl. Flego izroči vsled obtožbe po onih §§, katere navaja odbor. Tu so se torej pokazali oni velikani, ki nazivljejo nas barbare. — Potem reče nekoliko besed v ital. jeziku in predlaga, naj se poročilo vrne odboru.

Že ko je govoril hrvatski, stikali so nekateri pravniki glave vkup. Naposled pripoznal je poročevalec dr. Costantini resnico Dukićevih trditve obečaje, da popravi predlog v tem smislu.

Predsednik uprašča dra. Dukića, da-li vzdržuje svoj predlog.

Dr. Dukić odvrne, da ne, ker je poročevalec že popravil. Sicer pa, da je to poročilo v vsacem obziru ponesrečeno, ker trdi, da treba ozir imeti samo pri političnih zločinih in tudi, ker trdi, da se nima nič drugega preiskovati. Odbor je popoln na krivi poti. Daje primer. Da-

nes sem v zboru. Najde se človek, ki me obtoži zločina. Ako me zbor kar tako na kratko izroči, sem že kompromitovan, ako se tudi pozneje dokaže, da vse vkup ni nič res. Odbor je ravno za to, da preiskuje, je li obtožba opravičena ali ne. Jaz ne branim posl. Flego, nego zaradi časti tega zbora opozarjam večino na vse to.

Predlog se potem sprejme enoglasno.

Potem pride na red stoprav zadnja (III.) točka dnevnega reda V. seja.

Dr. Bubba poroča namreč o proračunu zemljiško-odvezne zaklade za l. 1892.

Dr. Dukić sklicuje se na dr. Amoroza, kateri se je nepovoljno izrekel o tej zakladi še leta 1872. Po preteku 20 let se tudi on ne more bolje izreči i se čudi, da deželni odbor ne ukrene potrebno, da se ta zadeva vendar enkrat že radikalno predrugači. Likvidacija vršila se je leta 1865 in takrat določila se je dolžna svota na 1,368.000 gld.

Ako se primerja denašnji dolg, kateri iznaša:

a) za izplačanje obligacij in obresti	280.000 gld.
b) državi za posojilo	390.000 „
c) dolg odvezancev	420.000 „
Vkup 1,090.000 gld.	

torej je razvidno, da po vseh odplačilih v dobi 45 let, v katerem času sta se izplačala preko 2 milijona gld., se ta dolg ni znižal skoro nič.

Neče ponavljati, kar je manjšina predlagala že pred leti o urenjenju te zaklade, da se že enkrat kmet razbremeni. Dežela lahko pokrije prvo svoto pod a) z 10% doklado na davke, kateri postotek po pogodbi iz l. 1875 mora predpisati. Ako bi država odpustila svojo terjatev pod b), kakor drugim deželam, bi mogla dežela tudi odpustiti dolg odvezancev. (Na galeriji kašljanje, kihanje, smejanje).

Predlaga resolucijo v tem smislu, katero predsednik pogleda in — spravi.

Govori še poslanec Babuder in se proide v specialno debato.

Dr. Volarić izjavlja, da bode glasoval proti proračunu. Govori samo, da omenja nekatere činjenice. Dokler ne pomaga država, ne bo bolje. Kaj koristijo lepe knjige i snažno pisani računi — vse to ne napolni blagajne. Vsako leto treba več ljudij pri upravi, ker manjkajo pregledi. Za upravo potrosi se preko 13.400 gld., torej več, nego ona koristi.

(Na galeriji silen nemir.)

Govornik povdarja, da se poslanci opominjajo po enkrat, potem se jim odvzame beseda. Predsednik pa ima vse mogoče obzire proti galeriji. Vedno jo opominja, a galerija dela, kar hoče. Na njo ima torej predsednik večji obzir, nego na čast zastopnikov naroda, kajti neče, da bi ukazal izprazniti jo.

Posl. Mandić: Ne sme!

Na to vendar predsednik zaukaže poslušalcem, naj se oddaljijo. A ti obsede.

Posl. Mandić: Kako ubogajo!

Predsednik zopet zaukaže, ne slugom, nego direktno poslušalcem.

Prvi vstane vodja dež. kmetijske šole, za njim grede drugi počasi z mrmranjem in psovanjem.

Samo eden obsedi. I temu mora predsednik reči, da zanj ni izjeme.

Ko je izpraznjena galerija, ozmerja predsednik prav krepko slugo, ker da proti njegovi prepovedi spušča tudi otroke na galerijo.

Dr. Volarić nadaljuje: Upravni troški se niso znižali in vpisujejo se k tem taki, ki ne spadajo k njim itd.

Predsedniku je žal, da je izgnal razgrajalce, ukaže slugu, da naj vrata odpre. Potem, da naj jih zapre. Naposled da naj jih pripre, ker da mora biti seja javna. Sluga, ves zmeden, ne ve, kako bi mu zadovoljil.

Posl. Mandić: Kličite jih nazaj!

Dr. Amoroza pouči predsednika, da zadostuje, ako on izreče, da sme ob-

činstvo notri priti, ako tudi nobeden ne pride.

Priskače na to mal 7 leten otrok in se vsede. Nekoliko za njim pride odrasčen človek. Sedita nekoliko časa; sluga ja ogleduje, na posled se ohrabri in ju zganja ven. Odrasli hoče ubogati, otrok se ne uda. Na to priteče na pomoč drugi sluga in kočno se jima posreči s združenimi močmi nesti ga ven. Druzega pustita potem v miru in kmalu se zopet napolni galerija.

Dr. Dukić: Dežela lahko zadovolji svojim dolžnostim, ako se razumno postopa. Odveč je nakladati dež. odboru naj bo de strog, ako se nič ne premeni. — S železniško predlogo (Tret-Poreč) hočete nas zamotati v nove dolgove, hoče se zopet ustanoviti zaklada, slična zemljiško-odveznej. Ali prej naj se uredi in poravna staro, pod katerim ječé nearečni prebivalci te dežele.

Uvele so se nove zemljiške knjige, da se pomaga posestnikom, da se jim omogoči kredit, a te so se zamazale s zemljiško-odveznimi intabulacijami. Vse dežele dobile so pomoč od države, a večini se niti ne sanja, da bi se za to prosilo. Kajti hoče se, da je kmet odvisen od vladajoče sedanje stranke, da mu bo delila „milosti“. S tem pa samo raste razburjenje naroda proti deželni upravi. —

Ako se kaj predlaga, predlaga naj se tako, da je upati vapeha. Ravno v tem slučaju pa ni srednje poti, nego, ker je bolezen radikalna in treba radikalnega zdravlila, izvršiti se mora ali vse ali nič.

Večina sprejme potem proračun in resolucije odbora.

O resoluciji dr. Dukića se ne glasuje, ker je hrvatska.

Posl. Babuder poroča še o prošnji Terezije vdove Baša za trimesečno plačo po smrti njenega moža in predlaga, da se prošnja ne zasliši. Sprejeto brez debate. Sklene se seja.

DOPISI.

V Štorjah, dne 5. aprila 1892. [Izv. dopis.] Zelo redki so dopisi iz naše vasi, zato se nadejam, da bode te blagovolili sprejeti nastopne vrstice v cenjeni Vaš list. —

Dne 3. aprila t. l. je bil za našo občino jako pomenljiv dan, koji ostane izvestno vsakemu v prijetnem spominu. Omenjenega dne počastil je našo vas prvokrat s svojim pohodom c. kr. okrajni glavar sežanski, blagorodni g. Ivan Simzig. Tega dne bilo je ljudstvo že zgodaj na nogah ter se pripravljalo za sprejem, akoravno je bilo določeno, da pride gosp. glavar šele ob 3. uri popoldne. — Popoldanska božja služba vrnila se je že ob 1 1/2 uri, da ne bi nikdo zamudil skazati gospodu glavarju čast in spoštovanje. —

Točno ob treh popoldne zasliši se pokanje topičev in iz stolpa sem pritrkovanje zvonov, v znamenje, da je zaželjeni gost že blizu. —

Starešinstvo se županom na delu in šolski voditelj pričakovali so dostojanstvenika pred vasjo. Ko se je voz približal, pozdravili so čakajoči prišleca s primernimi besedami. Po pozdravu je šel pričakovani gospod se spremetvom skozi vas. Raz hiš vihrale so zastave. Ljudstvo pa je dostojanstvenika spoštljivo pozdravljalo. — Blizu cerkve stal je slavolok s primernim napisom. Tu je pričakovala odličnega gosta mladina, lepo razvrščena, in mnogobrojna množica.

Ko se je gospod glavar približal slavoloku, pozdravila ga je šolska mladež se živijo-klici. — Na to pozdravi prišleca g. kapelan s cerkvenim starešinstvom. Belo oblečena šolska deklica Mimica Delak, — se trakovi v narodnih barvah ob rame njih — pa mu izroči lep šopek svežih cvetlic s primernim nagovorom v imenu vse šolske mladine. —

Gospod glavar zahvali se preprijazno na tem dokazu vdanosti. Od tod podal se

je v cerkev, kjer je opravil kratko molitev ter se je jako povoljno izrazil o cerkvi. Iz cerkve šel je v šolo, kjer so tudi vihrale zastave, in katere vhod je bil okusno odičen se zelenjem in vencem. Izrazil se je povoljno tudi o novem šolskem poslopju, da je namreč sobana jako prostorna in svetla. —

Pogledal je tudi šolski vrt ter se zanimal za vse v njem.

Od tu šel je se starešinstvom v občinsko pisarno, kjer je trajala starešinstvena seja kaki dobri dve uri. Po dokončani seji posetil je gosp. glavar v občini priljubljeno gospo Delak, soprogo I. podžupana. — Ta gospa pripomogla je mnogo, da se je tako izvršil spejem. Srčna hvala jej!

Razun tega posetil je tudi na željo hišnega prijatelja in čestitelja, še neko drugo bogato družino v vasi. —

Naposled smo se dlje časa razgovarjali v družbi gosp. c. kr. okr. glavarja pri kozarcu pristnega terana.

Vršile so se tudi razne napitnice. Pogovor pa se je sukal večinoma o gospodarstvenih zadevah, kar kaže, da je visokorodni gospod kmetškemu stanu jako naklonjen.

Mej ljudstvom pa je še vedno govorica o nenavadni prijaznosti in dobrosrčnosti tega gospoda. — V par urah pridobil si je srca vseh občanov, koji izvestno nikoli ne pozabijo tega dne. M.

Različne vesti.

Deželni zbor tržaški imel je v petek zvečer svojo drugo sejo. Po prečitjanju zapisnika prve seje oglasi se posl. d' Angeli, da interpeluje vladnega komisarja, kako je to, da je stolni kapitel sestavljen iz samih Slovanov ter da so do čela izključeni italijanski prelati? Interpelant naglaš, da v prihodnji seji predloži posebno interpelacijo v tej zadevi, ako ga ne zadovolji denašnji odgovor vladnega komisarja. Poslednji odgovarja, da škofijski ordinarijat sam nasvetuje ministerstvu za bogočastje dotične osebe, koje naj se imenujejo kanoniki. Ministerstvo pa pritrdi tem nasvetom, ako ne najde ničesar, kar bi utegnilo nasprotovati postavam.

Posl. d' Angeli ni zadovoljen s tem odgovorom. Vlada mora res poštovati želje ordinarijata, ali poštovati mora tudi moralne in dušne potrebe škofije, osobito tam, kjer žive različne narodnosti. V Trstu pa prevladuje italijanska narodnost v toliki meri, da bi se poprej smelo zanemarjati druge narodnosti (A, v tem grnuti ti zajec! Op. ur.); okoli škofa tržaškega so zbrani samo taki duhovniki, ki prezirajo naš (italijanski) jezik in naše običaje. Če se že zanemarjajo dušne koristi — ker se vlada ne more vtikati v dotične kompetence ordinarijata — ali poštovati bi morala moralne koristi one narodnosti, ki daleč nadkriljuje druge narodnosti po svoji kulturi, po svojih načelih in po svojem napredku. To je velik pogrešek vlade, da tega ne stori. Krivde noče navalivati na lokalno vlado, dobro vedoč, da je ta poslednja svoječasno stavila osrednji vladni predloge, različne od onih, ki jih je stavil ordinarijat, ali dobila je negativen odgovor. Govornik izjavlja slednjič, da v prihodnji seji predloži dotično interpelacijo.

Posl. Dompieri poroča potem o predlogu, da se premenita dva §§. mestnega statuta v tem zmislu, da tudi tehniški dobe volilno pravico. Posl. Burgstaller naglaš, da v generalni debati, da s to preosnovo se ustreza želji maloštevilnega rasroda prebivalstva, dočim je svoječasno manjšina deželnega odbora predlagala, da se da volilno pravo tisočem mešanov, to je vsem onim, ki plačujejo najmanj 5 gl. prihodninskega davka, včevši državne doklade. Takrat so obljubili, da bočejo poštovati ta predlog manjšine. Tri leta so pretekla

od takrat, à se se ni predložil nasvet manjšine. To je krivica, ako se ustvarja privilegij za nekatere posamične — če tudi zaslužne — a se na drugi strani dela krivica mnogim, ki plačujejo davek svoj v denarju in krvi. Tu ni trebalo posebnih priprav, kajti v takih zadevah se ni smeti postavljati na strankarko stališče, ampak na stališče pravice in načel liberalizma in napredka. Deželni odbor bi bil prav lahko že v tem zasedanju predložil svoje poročilo. Govornik se čudi, da ravno desnica mora vedno apelovati na liberalizem, izjavljajoč, da ne more glasovati za ta predlog, ki je protiven pravici, svobodi in napredku. Predlaga torej, da se poročilo vrne deželnemu odboru z nalogo, da je predela v zmislu, kakor zahteva desnica glede na plačevalce prihodninskega davka.

Temu predlogu se je protivil poročevalec Dompieri predbacivaje desnici, da je ona zakrivila da se volilni red že ni preosnoval v liberalnem zmislu. Predlog Burgstallerjev ne znači druzega, nego da bi se IV. razred pomešal z različnimi elementi, kojih polovica nima v Trstu domovinske pravice in ki so — več ali manj — odvisni od državne uprave. Taka preosnova ne bi bila liberalna in narodna ter ne zasluži, da bi jo podpirali oni, ki ljubijo svojo domovino, svojo narodnost in svojo avtonomijo. (Te izjave g. Dompierija so značilne za liberalizem italijansko-radikalne gospode. O priliki več o tem. Op. ur.)

Predlog Burgstallerjev pade; preide se v podrobno debato. V podrobni debati se posl. Raff. Luzzatto protivi nameravani preosnovi, pojašnjujoč, da se je desnica svoječasno zato upirala preosnovi volilnega reda, ker so dajali na jedni strani, a jemali na drugi strani; to je: kratiti so hoteli volilno pravico okoličanskih sosesčanov. Trebalo bi torej obče preosnove.

Mej govorom Raff. Luzzatto-a rogovillila je levica, češ, da vse to bi bil moral povedati v generalni debati. Govorniku so posezali v besedo. Slednjič izjavlja govornik — ker mu že ne puste govoriti — da se on in njega somišljeniki vzdrže glasovanja. Ker se je 17 poslancev — mej temi tudi okoličanski poslanci — vzdržalo glasovanja, ni bilo postavno število glasov, potrebno za premembo statuta. Tako je stvar padla v vodo za sedaj.

V soboto, dne 9. aprila je bila III. seja. Prečita se predlog d' Angelija zaukazati deželnemu odboru, da predloži vladni resolucijo v zadevi imenovanja kanonikov za stolno cerkev sv. Justa, v zmislu, kakor je govornik predlagal v zadnji seji.

Posl. Pahor se protivi temu predlogu, dakazuje, da trditve d' Angelija niso resnične. Govornik pozivlja večino, naj se pokaže vsaj nekoliko pravično in liberalno do duhovščine in slovenske narodnosti. D' Angeli trdi potem, da je sovražstvo škofijskega ordinarijata proti mestu tržaškemu sistematično. Dr. Cambon meni, da vlada bi morala čuvati ne le „narodnost“ dežele, ampak tudi vero samo, koje izvestno ne pospešujejo duhovniki, sovražni narodnosti in nevedsi deželnemu jeziku. Posl. Rascovič meni, da se zadevi tej pripisuje prevelika važnost, kajti vlada izvestno ne vstreže želji dežele. Potem se vsprejme z večino glasov resolucija d' Angelija, s koje se pozivlja vlada čuvati narodne pravice prebivalstva tržaškega pri imenovanju kanonikov.

Posl. Burgstaller prečita potem poročilo, ki je pridejano resoluciji, zahtevajoč, da se tudi za hiše po okoličici ustavi progresivno višanje davka od stanarine. Resolucija se vsprejme brez debate.

Potem se vsprejmeta postavni načrt, tikajoč se samudnih obresti od občinskih doklad na državni davek ter postavni načrt, s katerim se oproščajo doklad na stanarino nove zgradbe se stanovanji za delavce.

Slednjič se je vsprejela resolucija, predlagana po specialnem železniškem odseku, koje priobčimo prihodnjič.

V soboto zvečer je bila tretja in zadnja seja. Po prečitjanju zapisnika poslednje seje vsprejeli so predlog posl. Liebmanna, zaukazati deželnemu odboru, da podpira peticijo deželnega zbora isterskega, tičočo se uporabe klavzule o vinski carini v novi trgovinski pogodbi z Italijo. Posl. Vierthaler je poročal potem o postavnem načrtu, tičočem se gnojišč. Tem povodom je predlagal posl. dr. Morpurgo resolucijo, izrekajočo obžalovanje, da uprašanje o vodovodu še vedno ni rešeno in s koje se vlada pozivlja, pospešiti koncesijsko obravnavo. Potem se je vsprejel ta postavni načrt.

Slednjič je poročal posl. Burgstaller o postavnem načrtu o varstvu ptičev, koristnih poljedelstvu. Posl. Nabergoj je predlagal, da naj se naslov postavi glasi: „... z državo neposredno zvezano mesto tržaško z okolico vred“. Poročevalec zavrača Nabergoja, da je že v izrazu „z državo neposredno zvezano mesto“ umeti tudi okolico. Predlog Nabergojev se je odklonil.

S tem je bilo završeno letošnje zasedanje deželnega zbora tržaškega.

Večina deželnih zborov je zaključila svoje zasedanje. Najzanimivejša so bila seveda zborovanja v deželnem zboru češkem in tirolskem. Na češkem se je zrušila namerovana in po Nemcih toli zaželjena „sprava“, v tirolskem pa se je dogodilo nasprotno: tu so se sporazumeli liberalci in konservativci glede na novo šolsko postavo. A tudi poslednja seja deželnega zbora kranjskega bila je velezanimiva, pri kateri sta povdarjala posl. Tavčar in Hribar, da se narodnost slovenska ne more razvijati pod sedanjo upravo hodisi politično ali justično, finančno ali prometno. Posl. Hribar je grajal tudi poštno direkcijo tržaško, ker se dosledno brani, da bi uvajalo v urade slovenske pečate. — Na mesto dež. glavarja Otona Detele izvoljen je v deželni odbor kranjski dr. F. Papež.

Deželni zbor goriški je bil učeraj nepričakovano sklenjen, dasi je še več točk nerešenih. Železniško uprašanje rečilo se je potom nujnosti, ker na dnevi red je imelo biti postavljeno v naslednji seji. Dovoljene so podpore: 50.000 železnici Tržič-Červinjan, 50.000 za tramvaj iz Gorice v Červinjan, 100.000 za vipavsko železnico. — Dr. Anton Gregorič je podal obširno in krepko interpelacijo zaradi Spiničičeve zadeve.

Stara naša prijateljica, „L' Eco del Litorale“, ne zamudi nobene prilike, ko je možno nasprotovati pravicam Slovanov. Nedavno smo priobčili izbornu interpelacijo posl. Volariča, tičočo se slovenskega bogoslužja po Istri. V tej interpelaciji je interpelant dokazal glasom raznih dokumentov, ki se še sedaj nahajajo širom Istre — da ne govorimo o veliki množini onih, ki so jih sežgali naši „prijatelji“ —, da se je po Istri od pradavnih časov bogoslužje vršilo v slovenskem jeziku; trditve svojo je podprl tudi g. interpelant sklicevaje se na razne druge spomenike, kamenene in bronene, nahajajoče se po Istri. V svoji 40. številki se je pa oglašila „L' Eco del Litorale“ trdč, da vse to ni res, kajti slovenskega bogoslužja ni bilo nikdar v Istri. — Po takem je posl. Volarič vedoma govoril neresnico; oni Volarič, ki je sam duhoven, dr. bogoslovja in odličen cerkveni dostojanstvenik. Sovražstvo „konservativnega“ lista goriškega do Slovanov je torej toli silno, da insultuje celo lastnega odličnega stanovskega sodruga. A ne samo Volarič je lažnik, ampak tudi oni papeži so bili lažniki, ki so izdali razne eneiklike in bule v obrambo slovenskega bogoslužja. Strast nekaterih laških „konservativcev“ je sares neugaana.

Predavanje g. V. Holza, vršivše se v soboto zvečer v dvorani „Slov. Čitalnice“, je bilo velezanimivo in je občinstvo živahnim odobravanjem izražalo svojo zadovoljnost. Predavanje g. Holza priobčimo v kratkem pot črto našega lista.

„**Sokolov večer**“, vršivši se pretečeno nedeljo, bil je prilično dobro obiskan, a proizvajanje posamičnih točk vršilo se je uprav uzorno, da moramo izreči brezpogojno pohvalo. Pišočje recenzije, nas Slovence čestokrat sili rodoljubje, da zatianemo jedno oko; toda glede na nedeljni „Sokolov večer“ odpadejo vsi oziri: bilo je lepo — in kar je lepo, zasluži hvalo. Tamburaši naši so utrdili še bolj svojo slavo in tudi pevci so kaj lepo rešili svojo nalogo. Dramatični odsek nas pa je iznenadil to pot: tako dobro se že dolgo ni igralo v Trstu, nego v nedeljo; vse je bilo dovršeno — v kolikor je dovršenost sploh možna pri diletantih. Po vsej pravici moramo pohvaliti gospodičini-igralki Kobalovo in Čenčurjevo ter gospode igralce Križa, Janšo, Sošiča, Šmuca in Vodopivca. Želeti je res vpešnega razvoja dramatičnemu odseku „Tržaškega Sokola“, da bi mogel vpešno buditi veselje do slovenske govornice mej tržaškim občinstvom.

Za podružnico sv. Cirila in Metoda v Trstu nabrali „Čarande“ pod Gradom 6 for., za „Kritična povestica“ 4 for., Vinika priložila za Cirila 2 for.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal neimenovan njen prijatelj 61 raznih, deloma zelo dragocenih knjig. — Pri drugem občnem zboru posojilnice v Radovljici so nazočli zadržniki zložili 30 gld.; po predlogu g. M. Pesjaka iz Kamne Gorice se je nabrali znesek obrestonosno naložil, posojilnično ravnateljstvo bo pa skrbelo za nadaljno nabiranje doneskov, dokler naložena vsota ne naraste na 100 gld., in se posojilnica v Radovljici vpiše kot pokroviteljica naši družbi. — Posojilnici v Vitanji in Črnomlju sta darovale po 10 gld.; posojilnici v Gornjem Gradu in v Šmihelu pri Pliberku po 5 gld.; g. K. Pestevšek je nabral v veseli družbi 2 gld. 60 kr., in g. M. Kokalj je daroval 50 kr. — Zahvaljujoč se gg. posameznim darovalcem isto tako kot slavim domorodnim društvom usojamo si beležiti to prepričanje, da so naši denarni zavodi — domoljubne smotre podpirajoč — vredni tudi sami isto take domoljubne zaslobe.

Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda.

„Slovanski Svet“ ima v 7. št. naslednjo vsebino: 1. Jan Amos Komensky. 2. Načelne izjave ob odloženju Dunajskih punktaej. 3. Češki deželni zbor: Odlog punktaej. 4. Liturgija rimske cerkve. (Dalje.) 5. Oče naš (Prve vrste v vseh slovanskih jezikih s cirilico). 6. Narodna pesem (srbsko-hrvatska v latinici, popolnjena). 7. Ruske drobtinice. 8. Dopis. 9. Ogljed po slovanskem svetu. 10. Književnost. —

Domači oglasi.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna domača okoličanska vina. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovanni in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, pedob in kipov v okrašenju grobnih spomenikov. Cl.

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštno tiskalice. Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, nom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Cl.

Andrej Kalan, čevljar v ulici Caserma, priporoča se najtopleje slovenskemu občinstvu. — Najelegančnejše ter solidno delo in točna postrežba. Cl.

Lastnik pol. društvo „Edinost“.

Ivan Prelog priporoča svoji trgovini v Via del Bosco št. 2 (uhod na trgu stare mitnice, Piazza Barriera vecchia) in v ulici Molla a vento št. 3. Prodaja različno mešano blago, moko, kavo, riž in razne vrste domače in vnanje pridelke. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (blizo tehtnice Rosada) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenosišča neverjetno v ceno. Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št. 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1, trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Tiskarna „Dolenc“ (narodni zavod v Trstu), Piazza della Caserma št. 2, izvršuje vsakovrstna tiskarska dela po ugodnih cenah. Imamo na prodaj knjigo „Kmetijsko berilo“ za nadaljevalne tečaje in gospodarjem v pouk. Mehko vezana stane 45 kr., trdo vezana 65 s poštnino vred. Cl.

Anton Lampe, naslednik Jakob Hočevarja, Via Barriera vecchia št. 17 pekovski mojster, priporoča kruh vseh vrst, moko, riž, sočivje, fino moravsko maslo itd. Cl.

Ivan Umek, čevljarjski mojster, Via Romagna št. 6, priporoča se slavnemu občinstvu v vsa v njega stroko spadajoča dela. — Solidno delo, — hitra postrežba — nizka cena. 60--25

Anton Vrabc, trgovina z steklovino, lončenino in lesenino itd. v ulici Via Canale (prva prodajalnica poleg „Ponte rosso“) se priporoča tržaškim in vnanjim Slovencem. Cl.

U. Mrevlja, Via Belvedere št. 19, priporoča slav. občinstvu vsake vrste moko, otrobov, turšice, ovasa in raznega kruha po najnižjih cenah. Cl.

Ivan Kanobel, nasproti velike vojašnice, nico, priporoča svojo zalogo z mnogovrstnim jedilnim in drugim blagom; razpošilja tudi na deželo v množinah od 5 kil. naprej po najnižji ceni.

Mlekarna Frana Gržine iz Št. Petra na Notranjskem (Via Campanile v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz Št. Petra, sveža (frišana) smetana. Na zahtevanje posneto mleko po 4 kr. liter, toda le v množini najmanje 25 litrov. Isti je odprti tudi podružnica v ulici S. Sebastiano blizo solnega trga. Cl.

Franjo Delak Piazzetta Cordarioli št. 3 blizo novega trga, prodaja izvrstne jostvine: kavo, sladkor, riž, olje, čokolado, kakao — po najnižjih cenah.

Karol Colja, žganjarija in tobakarna v ulici Via Arcata, nasproti hiše Cacia. Prodaja domač kranjsk brinovec po 1 gld. 80 kr. boteljko, dalmatinsko tropinjsko žganje po 1 gld. 10 kr. liter. Cl.

Anton Krajcer, Piazza Barriera vecchia št. 19, chia, pekarija in trgovina z različnimi jestvinami: moko, rižem, oljem, kavo itd. Priporoča se najudaneje slavnemu občinstvu. Cl.

Anton Šenka Via Barriera vecchia št. 19 III. nadstropje, izdeluje moške obleke po najnovjšem kroju. V njega delalnici vsprejemajo se tudi naročila na raznovrstno moško in žensko perilo, koje se izdeluje lično in po najugodnejših cenah. Cl.

Blažina Tone, lastnik krčme k „Ruskim Toplicam“, Via Giulia št. 8, uljudno prosi za mnogobrojni obisk svoje krčme, kjer se pije izvrsten lateraki teran, in se še boljše skrbi za želodec. 7-25

„Osteria al Cervo“ Via Commerciale št. 1 tik kavarne „Fabris“ priporoča dobra vina in izvrstno kuhinjo. — Za delalski stan hrana opoludne in zvečer neverjetno v ceno. Cl.

Vekoslav Moder, pekovski mojster „Piazza Caserma“, se priporoča slav. občinstvu. — Prodaja vseh vrst kruha, slaščic, čokolade, vseh vrst moko itd. po najnižjih cenah. Cl.

A. Pleskovič, Corso št. 20, I. nadstropje, uglaabovalec glasovirjev, cerkvenih orgelj, harmonijev itd. Izvršuje tudi vsake vrste popravila. 4-4

Gostilna „Alla Croce di Malta“ Via Valdirivo št. 19 (poleg Piazza della Zonta) priporoča se najtopleje tržaškim Slovencem in na deželi. Toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Za obilni obisk prosi gostilničar Covacich.

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpologo časopis v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Anton Jerič, Via Farneto št. 18, I. nadstropje — izdeluje moške obleke po najnovjšem kroju, izdeluje tudi obleke za c. kr. uradnike. — Postrežba točna in hitra. 5-12

Otilija Kančnik, kitničarka (modista) Via S. Lazzaro št. 2, III. nadstr. priporoča se uljudno vsem častitim damam iz slovenskih krogov v Trstu in na deželi za izdelovanje novih in prenavljanje starih klubov, koje izdeluje po jako nizkej ceni. 3-4

Škropilnice proti peronospori

zistem Candeo, in drugih zistemov imamo zmiraj v zalogi. Ker pa kaže, da letos se jih bo mnogo potrebovalo, prosimo uljudno gospode posestnike, naj blagovolijo se z naročili hitro oglasiti, da zamoremo o pravem času druge preskrbeti in vsem kupovalcem postrežbi.

Imamo tudi izvrstne žvepljalke, trdne in lahke, katere le fini prah trosijo, ki se ves oprime perja, če tudi se naložijo s žveplom v krepah.

Cene so jim ostale tiste poprejšnjih let, akopram so ene in druge mnogo zboljšane, t. j.

Candeojove škropilnice z vso pripravo 10 gold., žvepljalke 5 gold.

Priporočamo se tudi za vsakovrstne druge stroje, in za vse kar knjim tiče.

Živic in družb. 2-
v Trstu, ulica Zonta 5.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralški prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg katlja velja 30 novč. 28-100

MODA

Podpisani naznanja slavnemu občinstvu, da ima veliko zalogo

SLAMNIKOV

za gospode, dame in dečke, kakor tudi za okrašenje potrebnih, vseh barv trakov. Podpisani pere in popravlja slamnike po najnovjši fasoni. — Priporoča se torej slavnemu občinstvu.

MIHAEL PRAŠEL
Corso, št. 21. 1-3

Dijurnist

z 1 gld. 50 na dan, popolnoma vošč nomakemu in slovenskemu jeziku v govoru in pismu ter ima izurjene lahko čitljivo pisavo, vsprejme se takoj v neki Graški pisarni. Nadaljni pogoji so: Razumen ročen delavec, neomadeževano življenje, prost vojaščine in brez dolgov, neoženjen, popolnoma zdrav. V slučaju, da je dotičnik pesobno poraben in da se uzorno vede, more se nadejati stalnega na meščena s pravico do penzije. Prošnje v nemakem in slovenskem jeziku s propisi sprideval vred je doposlati: „201.191“, Graz, postlagernd. 8-3

Gostilna Piano

v Križu pri Trstu priporoča se sl. občinstvu zagotavljaajoč dobro postrežbo z izvrstnimi vini in okusno kuhinjo.

Črno vino po 36 kr. liter.

Belo „ „ 32 „ „ 10-12

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nabez, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrijeme izločiti rabljenjem NADARENIH 1-8

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd Prehdjenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nastaje kao za čudo nuzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponacijaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijeve sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima ntisnutu na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom. Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svijeta. 27-52

Gosp. P. T.

naročnikom piva iz pivovarne in sladovnice v Senožečah usoja si podpisano opraviteljstvo naznaniti, da se bodo zaloge v Sežani in Kozini dne 9. t. m. otvorile.

Opraviteljstvo.

ŠOLA

3-12

za popolno izvežbanje v krojnem risanju, prikrojavanju ter šivanju oblek in perila po dunajskem načinu:

Piazza nuova št. 2 I., III.

Sikalica Vermorel

Sikalica Vermorel

1892. VINOGRADCI! Varujte vaše trte pred „PERONOSPORA“ o pravem času

s priznanim sredstvom za sikanje pri visokih in nizkih trtah. Posoda je vsa iz rudečega bakra. Delo je točno izvršeno. Jako koristno o rabi tekočine. Ne utruji delavca. Rabi se lahko več let brez da se pokvari.

Bolje so od vseh drugih.

350 prvih nagrad pri raznih natecanjih. Iznajditelj je bil odlikovan z kolajno in najvišjem priznanjem gosp. Viktor Vermorel Villafranche na Francoskem. Eđini zastopnik za Avstro-Ogersko

Henrik Pegan v Trstu,

VIA SANITA št. 17. Cena prosto carine gl. 22.— Brezplačni zamot. Franko na postajah in na brod v Trstu. 90-2 PLACA SE NAPRED.

Krasne uzorke šalje se zasebnikom baddava. Knjige za krojače nefrankovane.

Tvari za odjela.

Peruvien i dosking za visoko svećenstvo; propisane tvari za c. kr. činovničke uniforme, to za veterane, vatrogasce, sokolaše, livre; sukno za biljard i igrače stolove, loden i nepromočne lovačke kapute, tvari koje se pere, plaid za putnike od 4—14 for. itd. Tko želi kupiti jeftine, poštene, trajne, čisto vunene sukne tvari nipošto jeftine cunje, štono ih posud nudjaju, to jedva podnose krojačke troškove, neka se obrati na

Iv. Stikarofsky-a u Brnu.

Veliko skladište sukna u Austro-Ugarskej.

U mojem stalnom skladištu u vriednosti od 1/2 milijuna for. a. v. te u mojoj svjetskoj poslovnici jest pojmljivo, da preostane mnogo odrezaka; svaki razumno misleći čovjek mora sam uviditi, da se od tako malenih ostataka i odrezaka nemože poslati uzorke jer nebi u kratko blaga preostalo. Ponudjaju li pojedine tvrdke odrezke to razasliju li uzorke, tada su ovi od čitavih komada, nipošto od odrezaka.

Odrezi, koji se nedopadaju, zamjenjuju se il se povratu u ova c. Kod naručbe treba navesti boju, dužinu i cieni.

Pošiljke jedino uz poštarsko pouzetje, 24-5 preko 10 for. franko. 12 24 Dopisuje u njemačkom, mađarskom, češkom, poljskom, talijanskom i franczkom jeziku.

Vinski ekstrakt.

Za trenutno napravo izvrstnega zdravega vina, kojega ni moči razločiti od pravoga naravnega, priporočam to že skušano specialitet.

Cena 2 kil. (ki zadostujeta za 100 litrov vina) 5 gld. 50 kr. Receipt priloži se gratis. Jamčim najbolji vseh in zdrav izdelek.

Spirita prihrani,

kdor uporablja mojo nenadkriljivo esenco za ojačevanje žganih pijač; ta esenca podeli pijačem prijeten, rezek okus in se dobiva le pri meni. Cena 3 gold. 50 kr. za kilo (za 600—1000 litrov) včevši pouk o uporabljanju.

Razuu teh specialitet ponujam vsakovrstno esence za izdelovanje ruma, konjaka, finih likėrov itd najbolje in nenadkriljivo kakovosti Receipt prilagajo se gratis. Cenik franko.

Karl Filip Pollak,

Essenzen-Specialitäten-Fabrik
20--20 in PRAG. 37-50
Iščejo se solidni zastopniki.

Tiskarna Dolenc 11. stu.

Izdajatelj in odgovorni urednik Maks Cotič.